

Krach eller en Krise i Kjøbenhavn, det er noget, alle maa være belavede paa, og hvis den indtræder, vil den ikke have den Virkning at ødelægge Eksistensbetingelserne for de mindre bemidlede, men den vil, fraregnet en Overgangstid, som kan være vanskelig, absolut blive til Gavn for de mindre næringsdrivende. Hvor saadanne Kriser ere indtraadte af lignende Aarsager i andre Lande, har det efter kortere eller længere Tids Forløb vist sig, at Nedgangen i Ejendomspriserne og i Huslejen er bleven en styrkende Medicin for de mindre bemidlede, og det er denne Nedgang, der har skadet Kæmpemagasinerne meget mere end nogen som helst Forholdsregel, som Lovgivningsmagten kan iværksætte. Altsaa, naar vi gaa til en Reform af Næringsloven, er det lige saa lidt rigtigt her som for Toldlovens Vedkommende at rette sig efter enkelte Kredses særlige Krav. Det gjorde man heller ikke i 1857. Mange af disse Krav ere begrundede i et Fejlsyn, en overfladisk Bedømmelse af Aarsag og Virkning, og hvis man vilde gennemføre en hel Del af de Ting, som de mindre næringsdrivende fordre, vilde det hurtigt vise sig, at vi ad den Vej ikke vilde styrke de mindre næringsdrivende, men tværtimod svække dem. Derfor vil jeg anbefale, at naar vi gaa til en Reform af Næringsloven, vi da følge det Princip at tænke en lille Smule over Konsekvenserne af de Skridt, vi foretage os, og jeg haaber i hvert Fald, at Oppositionen vil være enig om at hævde Grundlovens klare Bestemmelser og bygge videre paa Grundlaget fra 1857 og ikke lovgive baglængs, som vi gjorde, da vi vedtog Grundloven af 1866.

Kr. Pedersen: Under Finanslovens 2den Behandling i Fjor rettede jeg den Henvendelse til Udvalget, om der ikke var Grund til at forhøje en Post paa § 21 angaaende Tilskud til Læremidler for Skolerne her i Landet. De Udtalelser, der faldt fra Udvalgets Formand beroligede mig, idet de gik ud paa, at hvis der i det hele taget viste sig Trang til en saadan Forhøjelse af denne Sum, vilde Administrationen sikkert stille Forslag i saa Henseende. Summen er imidlertid den samme som hidtil. Man kunde deraf slutte, at der ingen Trang er til en Forhøjelse, men saaledes forholder det sig slet ikke efter, hvad jeg ved. Ansøgningsfristen udløb den 1ste Marts. Før den Tid var der for mange Ansøgere for Almueskolens Vedkommende, men desuagtet blev Fristen udsat paa Grund af, at der manglede Ansøgere til den Sum,

som skulde tilfalde Folkehøjskolerne. Jeg ved ikke rettere, end at en Tredjedel af denne Sum, 6000 Kr., først bliver tagen til Højskolerne, og at Resten derefter bliver fordelt ligelig mellem Folkehøjskoler, Realskoler og Almueskoler. Naar Forholdet er saaledes, som jeg her siger — hvad jeg tror, det er — mener jeg, at der er Grund til en Forhøjelse, eller om der ikke er Grund til en Forhøjelse, saa dog til at faa en anden Fordeling af disse 6000 Kr., saaledes at den Sum, som den ene Part ikke har Brug for, maa blive overført paa den anden. Jeg taler her særlig Almueskolens Tarv, idet jeg ved, at efterhaanden som Kravene og Interessen stige for en Forbedring af Almueskolen, vil der ogsaa blive Trang til en Forbedring af Læremidlerne. Det spiller sin store Rolle i det hele taget ved Undervisningen, om vi kunne faa disse Læremidler anskaffede, og det er mange Gange besværligt for Lærerne at faa dem anskaffede, naar Kommunen ene skal betale dem. Det ved jeg i alt Fald af egen Erfaring. — Der er et andet Punkt, som flere ærede Medlemmer have berørt, det er Forhøjelsen af Tilskuddet til Aftenskolerne. Dette kan jeg saa saare godt tiltræde, idet jeg meget godt ved, at disse Aftenskoler kunne være til Nytte for mange omkring i Landet, særlig for dem, der ikke have Raad til at komme paa Højskole. Det var meget godt, om disse Aftenskoler kunde vinde frem mere end nu. Men i den Anledning havde jeg Lyst til at spørge: findes der nogen Regel for Uddelingen af denne Sum omkring til Amtene? Thi hos os er det saaledes, at der nærmest kun bliver taget Hensyn til Ancienniteten og ikke saa meget til, hvor mange Elever vedkommende Lærer har haft, og hvor lang Tid han har undervist. Man ser endog det Særsyn, at en Lærer, som kun har 10 Elever og kun underviser 4—6 Timer ugentlig, faar 80—100 Kr. i Tilskud af Amtsskolefonden, medens andre Lærere, som have 10—12 Timer ugentlig og 30 à 40 Elever, kun faa 30—40 Kr. Med Hensyn til Ancienniteten bliver der ikke taget Hensyn til, om vedkommende Lærer har holdt Skole i andre Amter. Jeg ved, at Forholdene ere anderledes andre Steder, jeg kunde derfor mene, at det var rigtigt, at en Forandring blev foretaget her, saaledes at Forholdene blev nogenlunde ens omkring i de forskellige Amter. Jeg ved som sagt ikke, om der gives nogen Regel for Uddelingen.

Dernæst vilde jeg lægge et godt Ord ind for et Andragende, som kommer til